

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/47/2018
Identifikačné číslo spisu: 8017200176
Dátum vydania rozhodnutia: 30. marca 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:8017200176.4

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej, členky senátu JUDr. Jany Martinčekovej a člena senátu Mgr. Michala Novotného (sudca spravodajca) vo veci žalobcu: V., nar. X. Q. XXXX, bytom B., M., zastúpeného: JUDr. Lenka Molčanová, advokátka, Hlavná 10, Prešov, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 26. januára 2017 č. 24074-2/2017-BA, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 5Sa/7/2017-102 z 18. októbra 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietá.

II. Účastníkom konania nepriznáva nárok na náhradu trov kasačného konania.

O d ô v o d n e n i e

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívnych spisov žalovanej vyplýva, že žalobca na základe povolenia z 31. mája 2010 poskytoval zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení v odbore oftalmológia. Slovenská lekárska komora mu ešte 24. augusta 2005 vydala licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe č. L1A/PO/0424/05. Na žiadosť žalobcu mu Prešovský samosprávny kraj 11. októbra 2013 s účinnosťou k 30. novembru 2013 zrušil skoršie povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia. Licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe mu však zostala v platnosti aj po tomto dni. Napriek tomu sa žalobca u žalovanej uplynutím 30. novembra 2013 odhlásil z povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činné osoby.

2. Po zistení, že žalobca bol aj naďalej (po 30. novembri 2013) držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe a zároveň bol registrovaný na daň z príjmu fyzickej osoby podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2013, resp. od 1. januára 2014, pobočka žalovanej vo Vranove nad Topľou rozhodnutím z 8. júna 2016 č. 11124-10/2016-VT vyslovila, že povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie žalobcovi nezaniklo 30.

novembra 2013, ale zaniklo až 14. apríla 2014. Pobočka vyšla z toho, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe je oprávnením na vykonávanie činnosti podľa § 5 v spojení s § 293cu zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení použiteľného do 30. júna 2014, v dôsledku čoho bol žalobca aj po 30. novembri 2013 samostatne zárobkovo činnou osobou. Navyše z výpisu daňového priznania žalobcu k dani z príjmov pobočka zistila, že jeho príjem v roku 2012 neklesol pod zákonom stanovenú hranicu podľa § 21 ods. 1 cit. zák. a bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5 cit. zák. Jeho povinné nemocenské a dôchodkové poistenie, tak podľa § 21 ods. 1 cit. zák. mohlo zaniknúť až 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, kedy jeho príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu podľa § 138 ods. 5 cit. zák. alebo podľa § 21 ods. 4 cit. zák. dňom zrušenia registrácie na účely dani z príjmu fyzickej osoby podľa § 67 ods. 9 zákona č. 563/2009 Z. z.

3. Napriek odvolaniu žalobcu žalovaná toto rozhodnutie potvrdila svojím rozhodnutím z 26. januára 2017 č. 24074-2/2017-BA. Do odôvodnenia prevzala odôvodnenie rozhodnutia pobočky, ktoré považovala správne. Zdôraznila, že podľa § 3 ods. 4 písm. c) a § 10 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve v znení neskorších predpisov sa zdravotnícke povolanie lekár mohlo vykonávať aj na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Licencia L1A tak bola oprávnením podľa § 5 v spojení s § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2011, ktoré zakladalo žalobcovi postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby. Z prípisu Daňového úradu Prešov z 2. júna 2016 sa zistilo, že žalobca bol registrovaný na daň z príjmu fyzických osôb v období od 3. júla 2003 do 14. apríla 2014 v súvislosti s činnosťou ambulantnej lekárskej praxe. Žalovaná nezistila ani žiadne porušenie procesných práv žalobcu, pretože prvým úkonom, ktorým sa podľa § 185 ods. 4 cit. zák. začína konanie, môže byť aj doručenie rozhodnutia a pobočka nemusí o začatí konania účastníkov upovedomiť, ako to ukladá zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov. Podanie odhlášky má charakter informatívneho oznámenia a pobočka nevydala žiadne rozhodnutie vo veci zániku poistenia, ktoré sa podľa § 178 ods. 1 písm. a) cit. zák. vydáva len v sporných prípadoch. Zákon č. 461/2003 Z. z. neustanovoval ani lehotu, dokedy mohla žalovaná rozhodnúť o zániku poistenia v spornom prípade.

4. Správny súd tu napadnutým rozsudkom správnu žalobu ako nedôvodnú zamietol podľa § 190 SSP. Uviedol, že žalovaná vychádzala z náležite zisteného skutkového stavu a nijako nepochybila, ak uzavrela, že žalobcovi nezaniklo povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie podaním registračného listu - odhlášky k 30. novembru 2013. Žalobca splnil všetky zákonom požadované predpoklady pre status samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2011. Správny súd neakceptoval námietku žalobcu, že po 30. novembri 2013 dosahoval príjmy výlučne z prenájmu podľa § 6 ods. 3 zákona č. 595/2003 Z. z., pretože podľa prípisu daňového úradu bol do 14. apríla 2014 registrovaný v súvislosti s prevádzkou ambulancie. Rovnako tak bola splnená aj podmienka príjmu podľa § 21 ods. 1 v spojení s § 138 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., čo bolo preukázané výpisom z daňových priznaní. Konečne správny súd nepovažoval okolnosť, že žalovaná žalobcovi neoznámila začatie konania, za podstatné porušenie ustanovení o konaní.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenia k nej

5. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobca domáha zmeny tohto rozsudku tak, že sa zruší rozhodnutie žalovanej a vec sa jej vráti na ďalšie konanie. Vytkol správne mu súdu, že tak ako žalovaná neprihliadol na registračný list - odhlášku žalobcu. Licencia L1A nie je povolením, na základe ktorého by samostatne zárobkovo činná osoba mohla dosahovať príjem, čo potvrdzuje aj § 77a zákona č. 578/2004 Z. z., pretože neobsahuje údaje, s ktorými legislatíva spája povolenie na výkon činnosti. Naopak, licencia je len podkladom na vydanie tohto povolenia. Slovenská lekárska komora nebola v zmysle § 233 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z. povinná ani oprávnená oznamovať žalovanej vydanie licencie. Samotné ustanovenie hovorí len o „povolení“ a nič na tom nemení ani dohoda o poskytovaní údajov z registra Slovenskej lekárskej komory zo 17. februára 2015, pretože citované ustanovenie predpokladá zákonnú, no nie zmluvnú povinnosť. Slovenská lekárska komora je oprávnená podľa § 78a ods. 4 zákona č. 578/2004 poskytovať údaje z registra licencií len Národnému centru zdravotníckych informácií; ak by ju cit. zákon zaväzoval takéto údaje poskytovať aj žalovanej,

bolo by to v ňom výslovne uvedené. Zopakoval, že zánik registrácie na daň z príjmu fyzickej osoby 14. apríla 2014 sa viazal výlučne na ukončenie prenájmu, čo potvrdzuje rozhodnutie daňového úradu. Správny súd i žalovaná sa nevyrovnali s procesnými námietkami žalobcu, najmä s tým, že žalovaná začala konanie bez upovedomenia účastníka, čo je v rozpore s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky.

6. Žalovaná navrhla kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť, pričom sa pridržiala argumentov vo svojich predchádzajúcich podaniach. Doplnila, že podanie odhlášky sa považuje len za právny úkon, nie za rozhodnutie o zániku sociálneho poistenia, preto žiadna lehota na povolenie obnovy konania odo dňa jej podania neplynie.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

7. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), na ktorý od 1. augusta 2021 prešiel výkon súdnictva z najvyššieho súdu (§ 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších predpisov), preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) v medziach uplatnených kasačných bodov (§ 453 ods. 2 SSP).

8. V prerokúvanej veci žalovaná pobočka ako organizačná zložka verejnoprávnej inštitúcie zriadenej na výkon sociálneho poistenia podľa § 120 zákona č. 461/2003 Z. z. konala a rozhodovala v rámci svojej právomoci o otázke zániku poistenia, ktorý považovala za sporný. Toto rozhodovanie je podľa § 172 ods. 5 cit. zák. predmetom nedávkového konania, ktoré sa spravuje treťou časťou (§ 172 až 225) zákona č. 461/2003 Z. z.

9. Nedávkové konanie sa podľa § 184 ods. 8 cit. zák. začína okrem iného z podnetu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne. Také konanie je podľa § 185 ods. 4 cit. zák. začaté odo dňa, keď príslušná organizačná zložka urobila voči účastníkovi prvý úkon. Podľa § 195 ods. 1 cit. zák. organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav vecí, a na ten účel obstará podklady na rozhodnutie. Podľa § 209 ods. 1 cit. zák. sa rozhodnutie organizačnej zložky vydáva písomne, ak zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu vecí a musí obsahovať predpísané náležitosti. Podľa § 210 ods. 2 cit. zák. sú organizačné zložky povinné rozhodnúť (okrem iného) vo veci zániku poistenia v sporných prípadoch najneskôr do 60 dní od začatia konania, resp. v mimoriadne zložitých prípadoch najneskôr do 120 dní od začatia konania.

10. Z citovaných § 184 ods. 8 a § 185 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. tak predovšetkým vyplýva, že okamihom začatia nedávkového konania na podnet organizačnej zložky je deň, kedy bol voči účastníkovi urobený prvý úkon. Inak povedané, konanie je začaté vtedy, keď organizačná zložka voči účastníkovi (navonok) prejavila, že voči nemu vedie určité nedávkové konanie. Takýmto prvým úkonom podľa judikatúry môže byť aj samo vydanie písomného rozhodnutia (§ 209 cit. zák.), keďže aj z neho je celkom zrejmé, že sa voči účastníkovi vedie určité konanie s určitým predmetom. Ako správny súd poznamenal, zákon č. 461/2003 Z. z. na rozdiel od napríklad Správneho poriadku neobsahuje všeobecné ustanovenie o tom, že účastníkov treba o začatí konania upovedomiť a dať im možnosť vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia pred jeho vydaním (§ 33 ods. 2 Spr. por.). To samozrejme nezbavuje žalovanú povinnosti zabezpečiť účastníkovi konania ochranu jeho oprávnení, ktoré sú konkretizáciou základného práva na inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, prípadne i základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (porov. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 1/2019).

11. Podľa § 191 ods. 1 písm. g) SSP však možno zrušiť preskúmané rozhodnutie, len ak porušenie ustanovení o konaní bolo podstatné a ak mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia vo veci samej. Z citovaného ustanovenia tak celkom zreteľne vyplýva, že pre zrušenie rozhodnutia nepostačuje samo zistenie, že boli porušené ustanovenia o konaní, ale toto porušenie musí byť podstatné a muselo byť spôsobilé negatívne sa prejaviť na obsahu vydaného rozhodnutia. Ak organizačná zložka pred vydaním prvostupňového rozhodnutia nedá účastníkovi konania možnosť

vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia, môže sa týmto postupom pripraviť o určité dôležité poznatky (dôkazy), a tým spôsobiť, že jej rozhodnutie nebude vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu (cit. § 209 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.), teda bude nezákonné. Kasačný súd sa stotožňuje s argumentáciou správneho súdu, že to, či sa tak stalo, treba hodnotiť vždy v konkrétnej veci s ohľadom na to, z akého podkladu organizačná zložka pri svojom rozhodovaní vychádzala a čo pri svojom rozhodovaní nezohľadnila.

12. Z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia z 8. júna 2016 vyplýva, že pobočka pri jeho vydaní vychádzala z informácií poskytnutých Slovenskou lekárskou komorou, že žalobca je držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe L1A/PO/0424/05 z 24. augusta (s právoplatnosťou od 9. septembra) 2005. Ďalej vyšla z obsahu daňového priznania žalobcu za zdaňovacie obdobie 2012, podľa ktorého jeho príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti bol vyšší ako zákonom stanovená hranica podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., a z údajov z registra daňových subjektov. Žalobca mohol uplatniť svoje práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy podaním odvolania proti tomuto rozhodnutiu. Pritom odvolanie podal a namietal v ňom takmer rovnaké argumenty ako v neskorších podaniach, no nijako v ňom nerozporoval skutkový stav v súvislosti s držbou licencie L1A a s výškou príjmu za rok 2012. Hoci rovnako ako v ďalších podaniach namietal, že do 14. apríla 2014 bol registrovaný na príslušnom daňovom úrade výlučne na daň z príjmu v súvislosti s prenájmom, na podporu svojich tvrdení nenavrhol vykonať a ani nepredložil žiaden dôkaz preukazujúci opak. Žalovaná sama doplnila dokazovanie prípisom daňového úradu, z ktorého následne uzavrela, že žalobca bol do 14. apríla 2014 registrovaný na daňovom úrade v súvislosti so zárobkovou činnosťou podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z. Uvedeným postupom bola žalobcovi daná primeraná možnosť, aby uplatňoval svoje právo vyjadriť sa k skutkovému stavu rozhodnutia a navrhnovať vykonanie dôkazov. Za daných okolností tak nemožno uzavrieť, že by bolo ustanovenie o konaní porušené natolko podstatným spôsobom, aby to zakladalo dôvod na zrušenie preskúmaného rozhodnutia podľa § 191 ods. 1 písm. g) SSP.

13. Kasačný súd nesúhlasí s názorom žalobcu, že údaje z registra licencií, ktorí boli žalovanej poskytnuté, sú nezákonným dôkazom. Z ustanovenia § 78a ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. s účinnosťou k 31. marcu 2015 totiž nevyplýva, že by Slovenská lekárska komora bola oprávnená poskytovať údaje z registra licencií len Národnému centru zdravotníckych informácií; vyplýva z neho len to, že tomuto centru ich poskytuje v osobitnej elektronickej zostave. Podľa § 233 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z. je však orgán, ktorý vydáva povolenie na výkon činnosti uvedenej v § 5, povinný oznámiť Sociálnej poisťovni vydanie takéhoto povolenia. Podľa § 68 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z. z. vydáva Slovenská lekárska komora licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov a vedie register takto vydaných licencií. Pokiaľ je licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe oprávnením na vykonávanie činnosti podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. (ako bude podrobnejšie vysvetlené ďalej), potom je Slovenská lekárska komora orgánom v zmysle cit. § 233 ods. 9. Nemožno súhlasiť so žalobcom, že pojem „povolenie“ v citovanom ustanovení označuje len povolenie na prevádzkovanie činnosti podľa § 11 zákona č. 578/2004 Z. z. Ako totiž vyplýva z poznámok pod čiarou k § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2010, bol samostatne zárobkovo činnou osobou aj advokát alebo daňový poradca. Ani Slovenská advokátska komora alebo Slovenská komora daňových poradcov však nevydávajú „povolenia“ na výkon advokácie, ale len vykonajú zápis do určeného zoznamu (§ 2 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii, § 4 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 78/1992 Zb. o daňových poradcov a Slovenskej komore daňových poradcov v znení neskorších predpisov). To svedčí o širšom výklade pojmu „povolenie“ na výkon činnosti použitého v § 233 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z. Keďže toto ustanovenie neupravuje bližšie, akou formou sa majú žalovanej poskytnúť potrebné údaje, nič nebránilo Slovenskej lekárskej komore, aby na tento účel uzatvorila so Sociálnou poisťovňou dohodu o určení podrobností o poskytovaní údajov z registra licencií v zmysle § 78a ods. 2 zákona č. 578/2004 Z. z.

14. Názor žalobcu, že prijatie odhlášky žalovanou predstavuje rozhodnutie o zániku poistenia, nemá oporu v ustanoveniach zákona o sociálnom poistení. Podľa cit. § 209 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. sa totiž rozhodnutie vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Pod pojmom „ustanovuje

inak“ treba rozumieť ustanovenie, v ktorom je výslovne dovolené vydať rozhodnutie ústne alebo vyznačením v spise (napr. § 194 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.). Nemožno však z neho vyvodit', že za rozhodnutie možno považovať každý akt, ktorým organizačná zložka niečo vyznačila v spise alebo informačnom systéme. Podľa § 228 ods. 1 cit. zák. v znení účinnom do 31. decembra 2013 bola samostatne zárobkovo činná osoba povinná odhlásiť sa z povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia do ôsmich dní od jeho zániku. Citované ustanovenie, ani iné ustanovenia neustanovovali nič o tom, že by na základe tejto odhlášky mala žalovaná vydať rozhodnutie o zániku vyznačením v spise. Odhláška bola teda len evidenčným úkonom poistenca, ktorým oznamoval žalovanej skutočnosti, kvôli ktorým mu - podľa jeho názoru - zanikalo povinné poistenie. Žalovaná mohla údaje v odhláške bez ďalšieho akceptovať, táto akceptácia však nemá povahu právoplatného rozhodnutia o zániku sociálneho poistenia. Ak žalovaná považovala údaje v odhláške alebo jej účinky za sporné, mohla v nedávkovom konaní podľa § 172 ods. 5 cit. zák. rozhodnúť o zániku povinného poistenia inak než bolo uvedené v odhláške.

15. Podstatnou otázkou, na ktorej správny súd postavil svoj zamietajúci rozsudok a ktorej sa v prevažnej miere venuje aj kasačná sťažnosť, je však otázka, či držba licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (L1A) zakladala žalobcovi povinné nemocenské a dôchodkové poistenie. Táto kľúčová právna otázka bola medzičasom predmetom rozporných rozhodnutí veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 1/2019 a 1 Vs 3/2019. Podľa § 466 ods. 3 SSP je právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu pre senáty záväzný, no možno sa od neho odchýliť len tým, že sa vec znova postúpi na prejednanie veľkému senátu. Takéto nové rozhodnutie veľkého senátu sa potom znova stáva záväzným pre všetky senáty. To však logicky predpokladá, že vydaním nového rozhodnutia veľkého senátu zanikajú účinky záväznosti právneho názoru vyjadreného v skoršom rozhodnutí veľkého senátu v tom rozsahu, v akom právny názor vyjadrený v neskoršom rozhodnutí nemôže obstať popri skoršom rozhodnutí veľkého senátu. Podľa kasačného súdu tak v súčasnosti treba pri riešení otázky účinkov licencie L1A vychádzať z neskoršieho rozsudku veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 3/2019.

16. V ňom veľký senát formuloval právny názor, že licenciu L1A (na výkon samostatnej zdravotníckej praxe) ako samostatné oprávnenie na výkon zdravotníckeho povolania podľa § 3 ods. 4 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z. treba považovať za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. [pozn. s účinnosťou od 1. januára 2011 v zmysle § 5 v spojení s § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. a § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z.], na základe ktorého je lekár - držiteľ licencie L1A považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu na účely sociálneho poistenia. Vykonávanie zdravotníckeho povolania v pracovnoprávnom vzťahu lekárom, ktorý je držiteľom licencie L1B a ktorý je súčasne stále držiteľom licencie L1A, nie je prekážkou možnosti poskytovať zdravotnú starostlivosť aj na základe licencie L1A, a teda nie je dôvodom, aby držiteľ licencie L1A nebol považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu podľa citovaného ustanovenia. Sociálna poisťovňa neposudzuje príjem takého lekára výlučne vo vzťahu k licencií L1A a teda nie je povinná skúmať, či všetky príjmy vykázané v jeho daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období sú príjmami lekára, považovaného za samostatne zárobkovo činnú osobu podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. Ak taký lekár v daňovom priznaní priznal príjmy, považované za príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou (§ 6 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov), ide vždy o príjem samostatne zárobkovo činnej osoby a nie je právne významné, či tento príjem fyzická osoba dosiahla z titulu jej postavenia podľa § 5 písm. c) alebo aj podľa iných písmen v § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. Rozhodnutie veľkého senátu najvyššieho súdu bolo napadnuté aj ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ústavy. Ústavný súd Slovenskej republiky ju však uznesením sp. zn. IV. ÚS 610/2021 odmietol, pretože vyslovené právny závery nepovažoval za ústavne neudržateľné.

17. Senát najvyššieho správneho súdu je podľa § 466 ods. 3 SSP uvedenými právnymi názormi viazaný a nevidí žiaden dôvod, aby sa od nich podľa citovaného ustanovenia odkláňal. Právny názor vyslovený v správnej žalobe, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe sama neoprávňuje na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, odporuje jasnému zneniu § 10 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z.

z. Podľa tohto ustanovenia totiž možno ako samostatnú zdravotnícku prax poskytovať zdravotnú starostlivosť buď v zariadení iného poskytovateľa alebo na inom mieste ako v zdravotníctvom zariadení. Predpokladom využívania licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe tak nie je existencia zdravotníckeho zariadenia. Táto licencia podľa citovaného ustanovenia umožňuje poskytovať zdravotnú starostlivosť v zásade na akomkoľvek mieste. Lekár, ktorý poskytoval zdravotnú starostlivosť na základe tejto licencie, bol dokonca podľa § 119 ods. 1 písm. a) zákona č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach v znení účinnom do 30. júna 2014 oprávnený predpisovať aj lieky, a to aj keď samostatnú zdravotnícku prax vykonával na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení. Licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe tak zakladala plnohodnotné oprávnenie lekára na poskytovanie zdravotnej starostlivosti bez viazanosti na určité zdravotnícke zariadenie. Tomuto záveru svedčí okrem ustanovenia § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. aj ustanovenie § 4 písm. b) cit. zák., podľa ktorého je fyzická osoba, ktorá poskytuje zdravotnú starostlivosť na základe takejto licencie, rovnakým poskytovateľom ako osoba, ktorá ju poskytuje na základe povolenia podľa § 11 cit. zák.

18. Z uvedených dôvodov senát najvyššieho správneho súdu nevidí ani dôvod odkláňať sa od právneho záveru, že držba licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe je oprávnením na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 v spojení s § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2011. Lekár, ktorý je držiteľom takejto licencie, bol podľa citovaného ustanovenia samostatne zárobkovo činnou osobou, ktorej účasť na povinnom nemocenskom a dôchodkovom poistení môže podľa § 21 ods. 1 a ods. 4 cit. zák. zaniknúť buď zánikom tejto licencie alebo tým, že jeho príjem z podnikania a inej zárobkovej činnosti poklesne pod 12-násobok vymeriavacieho základu podľa § 138 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. a tiež aj v zmysle § 21 ods. 4 cit. zák. dňom zrušenia registrácie na účely dani z príjmu fyzickej osoby podľa § 67 ods. 9 zákona č. 563/2009 Z. z.

19. Na základe vyššie uvedeného tak žalobcovi nemohlo povinné nemocenské a dôchodkové poistenie zaniknúť k 30. novembru 2013, keďže jeho príjem z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti za rok 2012 neklesol pod zákonom stanovenú hranicu a zároveň až do 14. apríla 2014 bol registrovaný na príslušnom daňovom úrade. Za daných okolností tak žalovaná správne rozhodla, že žalobca splnil všetky zákonné predpoklady a povinné nemocenské a dôchodkové poistenie žalobcovi zaniklo až zrušením jeho registrácie na daň z príjmu fyzickej osoby k 14. aprílu 2014. V súvislosti s potvrdením správcu dane z 28. novembra 2017, ktoré žalobca priložil ku kasačnej sťažnosti, kasačný súd pripomína, že podľa § 441 SSP zásadne nemožno v kasačnej sťažnosti uplatňovať nové dôkazy. Žalobcovi nebránilo nič v tom, aby do skončenia dokazovania pred správnym súdom požiadal príslušného správcu dane o potvrdenie preukazujúce, v akom období a z akého dôvodu bol registrovaný na účely dane z príjmu podľa zákona č. 595/2003 Z. z., a predložil ho.

IV.

Záver

20. Zo všetkých uvedených dôvodov tak správny súd v prerokovanej veci rozhodol správne, keď správnu žalobu žalobcu zamietol. Preto kasačný súd jeho kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zamietol.

21. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 167 a 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, keď žalobca nebol vo veci úspešný a žalovaná síce vo veci úspech mala, no kasačný súd nezistil dôvody, aby sa jej nárok na náhradu trov priznal.

22. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyselne).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

